

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

MWENZO WAMUNTU

NANTI

ICILOLA CAMWENZO UKUMUPASI

(ulondoloji umuvikope ikumi)

Akali Buuku kaa kantampilwe ukulembwa umu France um-
umwaka wakwe 1732, nupya yapihilwikemo nukulembukila
ukuku onwiwa umu mision umu AFrica na ya Rev. J.R.
Gschwend umu 1929, nupya iya twalilila ukupiliwa nuku-
lemba ukupitila umukuhopdda ukuluta apa mitundu 250 na
ya All Nations Gospel Publishers akusalanganya ibuuku lii
ilelo umumpanga 127 zyakwe ya mision. Antu yamitu ndu.
Imikalile yonsi, nimipepele yonsi yakutungulukwa nakalibuuku
kaa apakuti yangakumako ukukuzika kwacisinka ca kumupasi
nga nukankala wa mazwi yakwe Leza ukumutundu wa un-
tunze ndivino calondololwa na kasema Ezekelo uwavwanzile
amazwi yaa lino kwashala imyaka 586 ukubi Klistu avyalwe,
“Indakupela umwenzo upya namelenganyo ... lyeng mulaya
antu yane, nganani indaya Leza winu.” Ezekelo 36:26-28.

COPYRIGHT

ISBN 978 - 1 - 920322 - 98 - 4

E-MAIL: info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 1961/001798/08)

UMWENZO WAMUNTU

INGANDA YAKWELEZA NANTI UMWAKUOMBEL CIWA
(1 Yoani 3:4-10)

Lino ukuwelenga ibuuku lii, umanye ukuti cili wacilola icimalenga uilolemo wemwisikulu. Ndiwewe mwina Klistu nanti foo, ndiwazunil muli Klistu nanti waswilila icisila, umailola wemwisikulu ndivino Leza akakulola. “Antu yene yakalda imilolekele yakunzi, lelo ne Leza nkalola ivili umumwenzo.” (1 Samwele 16:7). Leza akatulda ukulingana navino twaya.

Ciwa ali isi wausonvi onsi. Ali mwanangwa wamfinzi mupya ali Leza wamunsi ino, wiyo akaisangula umwisikulu wakwe malaika wa luswepo nukutungulula aonsi naanaci umunzila izipe. Umumanda yandakai, ndivino cali nu munsita zyakumpiti, kuli atumwa yaufi aingi yao akaisangula aisikulu ngati atumwa yakwe Klistu. Nupya mutange muzunguke. Pano ciwa umwisikulu akaisangula kwati amalaika waluswepo. (2 Kolinto 11:13-14). Ciwa, Leza wamunsiino, akalenga antu ukuya umumfinzi apakuti yatangalda ulukundo lwake Leza nanti ukuti Yesu wafwile apakuti ayakulule (2 Kolinto 4:4). Yakaifya yonsi nayao yonsi atazumila yafwa ukumupasi nupya yapafula ukulozya kuli vyakwe Leza. Yakatekwa nui wamunsi ino (Efeso 2:1-2). Suka sile amanso yao yayulwa nakulola ukuponga. Kwao yakuya ukukononeke kwape. Umuntu akati nemo ntatala nifya ale akuitumpoka sile umwisikulu. Pano “icalenzile umwana wakweleza ukuti aloleke apakuti aonone vino ciwa wacita.” (1 Yoani 3:8). “Acino, ipelini kuli Leza. Mukanyini ciwa, alino lyene amauluka afume pano muli. Izini umupipi na Leza, nawe amaiza apipinamwe.” (Yakobo 4:7-8).

Lino ukuwelenga Ibuuku lii nukusambilila unuivikope, umalola umwenzo wako. Zumilizya uluswepo lwako Leza ukukulanzizya vino umwenzo wako uli. Umanye kuli ukwetiamama fyo nupya ulakana ukuti amaifyo yasipo, pano amazwi yakwe Leza yakatunena ukuti “Nditwataka twati tutakweti amaifyo, ale tukuitumpoka sweisikulu, nupya aletutakweti niami muno tuli. Lelo nditwailongwela amaifyo itu kuli Leza wene uwaku-

tailwa nupya ulia ami uku ulayo wakwe. Atatwelela amaifyo itu nukutusangula ukuku Luvyanya kwitu konsi” (1 Yoani 1:1-10). “Uwazi wakwe Yesu, umwana wakwe Leza, akatufula ukufuma ukumaifyo yonsi.”

Ukatungululwa na ciwa nanti ukalungulwa na Leza wewe muzya wamaifyo nauti wewe muchvi wakwe Leza. Ndicakuti maifyo yakatungulula umi wuko, wakona, lelo litila kuti Leza. Amakucapu la ukupitila muli Yesu Klistu wiyo uwizile munonsi ukukutula anai yamaifyo, kukuputula amaka yakweciwa na maka yamaifyo palisweswi. Umutuzi witu. VU Ukumanso yakwe Leza wamuzilo wiyo uwamanya inkama zyonsa name-lenganyo afisame nganimitile yaumi wako. Citangatwa ukufisa nukufisa liniyele yako kuli Leza, paño “Leza uwaunvile amatwi itu – uzye atangaauvwe?” (Masamu 94:9).

“Leza yawe wako akalola pansi yonsi pyu, nukupeela amaka akua’nvya kuli yao yano imyenzo yao akamufukilila.” (2 Milandu 16:9).

“Wene akaceceta imipitile ya muntu, nukulou cila mwampulo lwakwe. Kutaya ukufisame, nanti ukwazika kuno kacita wavipe angafisama.” (Yobo 34:21-22).

“Lelo Yesu atayataile pano wamanyile vino antu yaya.” (Yoani 2:24).

Alicino “wasyuka umuntu wino amaifyo yakwe yafumiziwa, wino inkota zyakwe zyelelwa. Wasyuka umuntu wino yawe asizanamo uyi mudi, wiya atakwata intumpu mumwenzu wakwe.” (Masamu 32:1-2).

ULONDOLOZI WAVIKOPE

ICIKOPE CAKUTANDIKA

Icikopecii cikulangizya umwenzu wamuntu atazumila, umuntu wamaifyo, unwusi nanti mwanaci. Uwalondololwa umumazwi yakwe Leza ngumuntu wamaifyo, alikuti umuntu akatunyulelwa nuyi wamunsi ino nga nivyakulonda kwa untunze. Cii

1. UMWENZO WAMUNTU WAMAIFYO

ali cacumi icikope camwenzo ndivino Leza akaulola. Amanso awutuluke, ayenzu yakakondola ucalolwa ndivino calon-tololwa muli Mapinda 23:29-33: “Ndangizye umuntu umwi umukolesi wakwe cimwi, wiyo akaonja ivyakumwa ivipya, nani namakulangizya umuntu umucule nupya akayuvwila uluse umwisikulu, ninsita zyonsi akatala wamilandu akailizyanya wamanda pe. Amanso yakwe aenzu, nganiviyazi vivyo vino walinzile ukuleuka. Chateka waini akutunke, nanti angaloteka ukuenza, nanti angafuluma umulwako, nanti anganweka ningo. Mutondo katindo aluvwa ungati walumike ninzo ka iyausunyu cuze Nivinzingwa ivipe vilaideka apamanso yakwe, nupya alafilwa nukulolekesya ningo ningo.”

Apisika yamutwe umucikope cii, umwenzo wamuntu ukuloleka wati uzulamo nivinyama vyamisango ipusane pusane vivyo ivikule ndolola amifyo aingi apusane pusane aya umumwenzo wamuntu, ndivino umwenzo waya apakasi nupya alincende umu kaulolelwa amaifyo itu. Leza akalunena ukuputil umukanwa kakwe kasema Yelemiya, ati “Kusi nan umwi uwamanya vino umwenzo wamuntu wayamwene mwazula ukenjezi imisango yonsi; nupya ulwalisye; utangapoziswa.” (Yelemiya 17:9).

Yesu umwisikulu wasininkizya apakulanda ati, “Pano kufuma mukasi, mumwenzo wamuntu, mukafuma amelenganyo yankota akamutungulula kukucita ivya winyi, wivi, kukoma, kulongozwa, Lunku mbwa, vintu vyonsi viipe, intumpu, ukowezi, uzuwa, ukutumpwila, vilumba nu utumpe. Amelenganyo ya yonsi ankota yakofuma mu mwenzo wamuntu nu kumukowezi.” (Mako 7:21-23).

1. PIKOKO – Nanti antu yonsi yakakumbwa usuma wanwe pikoko, muu umumwenzo wamuntu, akwimililako iifyo Iya cilumba. Lusifa uwali apansita imwi umungeli waluswepo wakwe Leza, waponzizye icifulo cakwe apamulandu wocilumba nupya calesile awanisi pakasi kakwe na Leza – ciwa (Ezaya 14:9-17; Ezekielo 28:12-17).

Icilumba cikafuma apakasi kakuzimo, nupya cikaiumbula icisi-

kulu umunzila izingi. Antu yamwi yakwata icilumba pamulandu wavyuma vyao, amasambililo yao, imizwalile. Ya iikalanga imili yao tupu ukwaula insonyi; imizwalile yao amakoza, indindaminwe nivyaku zwala ukumatwi, navyuzepo, ndivino calondo lolwa ningo muli (Ezaya 3:16-24). Yamwi yakauvwa icilumba apamulandu wavikolwe vyao, nanti mpanga yao, ntambi, vyangalo, navyuzepo; ukwilila ukuti “Leza akakanya avilumba, lelo akalangizya uluse kuli yao aicefya.” (1 Petulo 5:5). Leza wapala icilumba nukuilola ukucindama (Mapinda 8:13). Icilumba icikakolelela uononesi, ukuitutumula umumwenzu, ukukakolelela ukuongoloka (Mapinda 16:18).

2. SIMBWA – Akwimililako vino umwili ukalonda, uzelele, ucende. Amaifyo yano yataka pa gati yasanduluka umumanda yandakai, ukulundulukisya icakuti tuavile ukuzumila icumi camazwi yakwe Yesu Lino wasowile ipapita imyaka apapipi na 2000, yano watile amanda yampelelekezyo yalakolana wa manda yakwe Sodoma na Gomola. Imikalile ii iya maifyo, italemelile silo aonsi na anaci nukwingila umumang’andu yakwe yakapepa nu mutuungwe, mumasukuulu nu mumang’anda yaenyi, lelo uyi uu ukwaula insonyi nupya umumusango uwipe wati wingila umumwenzu ya antu ukupitila umu unkolanya, umumang’anda yavyangalo, ukuwelenga amabuuku umuli antu ali tupu, numunzila izingi zyuze, lyene cino Leza akwama akuti amaifyo vyene vikuldeka ukuyantu ungati imikalile ipya. Amazi mbi ya antu ance yakupanga uwikozi wao na melenganyo yao ukufuma uma maunkolanya, numumabuuku ya malyasi, lyene iyaizana yali umuntazi, umunsonyi nukulanguluka. Yva panga ivyangalo vya uzelele aonsi na anaci yakalumbuka nukupanga amazina umumukulo waga lumendo na akazyana. Vikulwa vya kucinilamo insita izingi umukaulolela uzelele namokwene. Impalume Zyakwe Leza izisanguluke, ali wakwe Yosepu (Ulandiko 39) nayauze, yata cicitwa wavilangililo. Nanti umuntu umukote umu Zulu asyapepa Leza, wiyo angakoma cizelele unwisi nanti umwaneci angasambilizya umukulo witu ukuloleka kwati asalapuke isambililo nukwimilila nukutu seka umuwanda waupinguzi. Leza watunena ukuti tutacina nu zezele, lelo tufuntukeko “lifyo lyonsi lino umuntu akacita, lisikuma ukumwili wakwe; lelo um-

untu wensi ali niifyo yaucende wene watalongozya ukumwili wakwe kwene. Uzye utamanya ukuti umwili wako inganda yakwe mupasi wamuziio, wiyo akaikala munuli nupya uni Leza wakupile? Leza wamupile mupasi wamuziio kuti aikala munomulu uli mulandu uno umi uno munwikala usi wakwinu lelo uwakwe Leza.” (1 Kolinto 6:18,19). “Ali cino umuntu umwi ndi onona ing’anda yakwe Leza, Leza alamonona.” (1 Kolinto 3:17).

3. KAPOLI – akulondolola amaifyo ya ukulesi nu kuliliki-sya. Inyama iyavikwi ikatunkila vyonsi vino yalola, Insuma nanti ivipe, umumusango uli umwikwene avino umwenzu wamaifyo ukapuzuma vyonsi iviipe, amelenganyo, imicitile, ivikope ivyakuwelenga navyuze ivyasyala. Umwili waunvilwe ukuya ing’anda yakwe Leza, lyene mwaya ivikwi iviipe ukupitila umuvyakulya iviipe nimiyata iyaukowezi ikoline wakupepa nanti ukusyeta fwaka, ukupeepa impwangi ni milembo ikakela yuze ikaonona umwili. Umusango wakupeepa fwaka nanti “umulembo wakulesya ukuweya” vyalemelela antu, aonsi na anaci ukuluta vino calimpiti. Amaka yako Leza sile angasapula antu yao acuziwa nu kupeepa fwaka nupya azya yakwe ciwa. Lino antu yao akapepe yatange yapeepele fwaka umung’anela yakwe Leza, pano cene akaloleka kwati intusi kuli Leza, Lelo ene yasyasumba nsita apakui kandamanya numununko wavikoona vil, cico icili ing’anda yakwe, alikuti; imili yao. “Icumi mwamanuya” avino umucde Paulo walanda, “Ukuti mwemwe ng’anda yakwe Leza na mupasi wakwe Leza akaikala munomuli! Acino umwi ndi onona ing’anda yakwe Leza, Leza alamonona.” (1 Kolinto 3:6,17; 6:18-19).

Umuntu uwaitemwa wene wapatikwa nanti asinamulimo uku manso yakwe Leza. Tukalya apakuti tuye nu umi; Tusiikala apakuti twalya. Inzala ingasila ukupilila mukulya ivyakulya Ivisanguluke, Lelo umuntu uwaitemwa wene lyonsi akapunda ati “mpekwiini.”

Ukailemwe wene usyaikula, nupya utatala wazuziwa. Ukulingana nisunde umu upangano wampili umupunuke na calolwa yatamwanga namawe suka afwa. (Malango 21:18-21).

“Cakolwa numpunuke yalaswilila ukuucuzi. Indicakuti ukalya sile nukwala, wasya usizye uwazwala ivisanu.” (Mapinda 23:21). Iusya ukuti umukankala umwi, umupunuke nupya umuzya wavyakulondeza vyakwe, wafwile nupya aya kuli yemba wamoto kwe wacululwike icipisye. Ilyo lya ukolesi lisyalumbulwa Sana. Likaloleka kwati ilyangupale. Leza watunene apaswe umu mazwi yakwe ukuti cakolwa atalingila umuwene wakwe Leza. Uwengwa visivilyo, ivyakumwa ivikavulunyanya nukonona amano yamuntu, apakuti yonsi akamwa yakacita ivyauwelewele. Nupya yakaga acende nukukoma. Ukukoma navino yatangacita ndi yatakolike. “Ukumwesya Sana kukalenga umuntu ukuvwangikisya nu wele wele. Uwelewele ukolesi.” (Mapinda 20:1).

Yao yonsi akapanda nga nukukazya ivyakumwa ivikakola nao kwene amulandu kuli Leza, pano Leza akati “Mwati mononwa! Mwempalume ziwotolo lyakwe waini! Asin nupya aula in-tete Lino yakuminkanya ivyakumwa.” (Ezaya 5:22). “Ulapelwa umulandu ndicakuti wapela ivyakumwa ukuina mupalamano yako, nukuyapela mpaka yakoleka.” (Abakuki 2:15). “Muami mwamanya ukuti aipe yatalingila umuwene wakwe Leza. Utaitumpoka wemwisikulu; antu acende nanti yakapepa yatuluwi nanti azelele nanti akatwala aonsi yauze yakalu vya nya nanti apupu nanti aitemwa nanti yacakolwa nanti akaamba auze nanti akasenda ivisi vyakwao – pasi nanti wenga paliya alingila umuwene wakwe Leza.” (1 Kolinto 6:9,10).

Amaifyo auntunze witu yamanyika nayamwi aeya: “Ucende, ukukowela, imicitile lipe ukupepa utuluwi nuluzi. Antu yakaya anisi yayauze nukulwa, yakaya awuzuwa, icipyu nukulondesya kwavintu. Yakapatukana umumaumba nga nimpuka; yakaya nuzuwa, nu ukolesi, ivikanza, nukucita ivintu navyuze ivikoline wakwe vii. Yonsi akacita ivintu vi yatala pyana uwene wakwe Leza.” (Galatiya 5:19-21). “Utakoleka waini, pano wene alakonona; lelo zuziwa namupasi wamuzilo.” (Efeso 5:18).

Yesu akwama umuntu ali wensi ali nulusala lwavya kumupasi “Wensi ali nulusala angiza kuli nene nu kumwa.” (Yoani 7:37,38). “Izini mwensi mwemuno muli nulusala – amanzi

acya! Izini mwemuno musu nimpia – musikulipila nanti aci-mwi.” (Ezaya 55:1). “Wiyu wensi wensi amamwa amanzi yane namamupela atalatala auvwe ulusala nakapya. Amanzi yano namamupela yamaya munoli akatukoka kamanzi kako akalamupela amanzi – yaumi nukumupela uumi wape.” (Yoani 4:14).

4. MUNG’UMBE akulondolo ukusu, ukutele zyoka nuulozi. Ukutalama kwakolana nuulozi (1 Samwele 15:23). Umuntu umukasu akukana ukuomba ala akuikoma apaswe, vyonsi vino akwelenganya site ivyakub’ Uzye namakwata cani (Mapinda 21:25,25). Yoswa wavwanzile ukuina Izulaeli ati, “Muti kala sile ukwaula kuomba nanti cimwi; pitisyini! Yangini umukasi nukupokolola!” (Yakapinwa 18:9). Umwili wa untunze waya ukusu nupya usitooke apakupokelela ivintu vyakwe Leza. Yesu wavwanzile ati “Ipatikizini Ukwingila apakamulyango akafyenkane.” (Luka 13:24). “Wensi akalonda alazana.” (Mateo 7:8). “Uwene wakwe Leza walwisiwa na antu, naanta yakalwisya ukuti yaupoke.” (Mateo 11:12).

Umulekelezya ukulozya ukwi pusukilo nimiyele iyakumupasi ukumyenzo itu ikotwala ukumfwa yape. Ci katulesya ukupepa, nuku ceceta kwavintu ivizike vyakwe Leza, nukulesya ukupokelela amapalo yakwe Leza asuma; cikatwala uku ononesi. Lino Leza akulanda kunuli, akukupapata ukuti upele umwenzu wako kunoli ilelo, ciwa nawe akukunena ati uce uitule mutondo nanti uwanda uno ulalola ukuti lyene calingana, uwand uo uno limwi utange ucewize ukucamupanba; nupya ulafwa ukwaula ipusukilo nupya ukwaula Yesu. Leza akati, “Ndi uvwa izwi lyakwe Leza ilelo, utakomya umwenzu, ndivino ivikolwe vitu vyacisile lino vyatalamile Leza.” (Ayebulai 3:7,8). Antu yanga afwa ukumupasi apa mulandu wakutelezyoka nukuti uwanda ulingane utatala wafika uo utanga nalimwi uloleke? Uwanda wamutondo usi wakwako.

Itowa lyakwe mung’umbe insita izing: Likaonviwa na yasing’anya ukuku vinila, nupya paa cikalingilila ilfyo lyakutaila umuwanga, ukusapola nanti amalele nanti ukupepa imipasi, mucifulo cakutaila Leza waumi. Nukuluta umunsita zya kweziwa

nukulwalika, amacuzi nindosya, tukanenwa ukwama apizina lyakwe Leza waumi, wiyo uwaiteyanya ukwazwa umuafulo cakutaila umwisyuko nanti isyamo; pano “Umwene akatungulula umuntu muno alinzile apite.” (Masamu 37:23). “Uzye pali umwi umulwale? Alinzile aame aikdo yi uvi, yao amaiza yamupepele nukumupaka amafuta umuizina lyakwe Yesu. Nipepo ilyapepelwa umu utailo, lilapozya umulwale; numwene alamupozya nukumwelela amaifyo yano wacita. Alicino mwai-longwela amaifyo inu wenga nu muze, nukupepelana ukuti mupoziwe.” (Yakobo 5:14-16). Leza wakonkomizye aina lzu-laele ati “matapela ana inu impolelwa umu moto apatuvuwa twinu; nupya mutaleka antu inu yasapola nanti lvyu uncimya nanti intipu (nanti ukuzya ukuyamalele) nupya mutakaleke yauzya ukumoipasi ya afwe (ivikdine nivya mipasi) umwene Leza winu wapala antu akacita ivintu vii lvyu winyi.” (Malango 18:10-12). “Ukunzi (iyulu) yamusumba kuli antu apunge nayao akacita amalele, naacende ninkomi, nayao akapepa utuluwi naya aufi umumazwi numumicitile.” (Umbwilo 22:15).

“Mutaya ukuku panckwa amano uku antu yao akauzya ukumipasi ya afwe. Pana ndimwacita vivyo lyene alemwakowela. Nene mwene Leza winu.” (Levi 19:31). “Lelo antu yalakunena yati kasapole kuli yakasapila na angulu, yao akatuntuka. Yalalanda yati! Nupya, antu yafwikine ukuzya ukumipasi nukulenga uku afwe ukwengela apuma: mufwile mayasuka mwati, uvwini kuli vino Leza akumusambilizya! Mwauvwa kuli yasikangulu – vino yakumunena vitalamucitila nanti acimwi icisuma.” (Ezaya 8:19,20).

Lino ukuwelenga akali buukli kaa akanono, Leza akulanda kunuti, akukwama ukuti ufume ukumaifyo yako nukupela umi wako kuli aliwe. Lelo umupasi wakwe mung’umbe uo uli umumwenzu wako, ukukusa zya amano apusane pusane nukukulenga uwilile ukukusolola kuu ukusuma, nukwezya ukuzuya intete umumunzo wako. “Uzye aluko lwane, ni vyuzu vyane, na antu yauze yalanda uli ndinaya umwina Klistu umufumoluke? Uzye icilacitika icani ndicakuti nata uku zanwa uku viila, ukumalila nukuvintu navyuze ivyakunzanza?” Mucifulo cakulda ukankala ukulu muli Klistu Yesu, umutende

wakwe ukulu, insansa zyakwe zino amazwi yatange yalondole, ululumbi lwakwe, umi wape uzilemo uluzango, lyene utandika ukulela ivintu vyonsi vino umasya “nanti ukuta” lino wazumilizya Klistu Ukwiza umumwenzu wako, lino ukoopa antu nu koopa imfwa vikuku lenga ukuya umuzya wakwe ciwa. Lelo Klistu wizile ukukusapula yao yonsi azya uumi wao onsi apamulanda wakuopa imfwa (Ayebuki 2:14,15). Umupasi wakutete zyoka ukuvwila ukukulenga ukutalama apakuti umumwenzu wako umakoma witowa lyakwe mung’umbe.

5. INANGU inyama umwi ikakasi nupya icilyani icikalale. Ulupato, icipyu nu kusoka zuwa insita izingi vikateka umwenzu wamuntu numunsita izingi icikatwala ukukoma. Ungezya, nukwezya ukitungulula, nukucefya ukusoka zuwa kwako, lelo mpaka cilepuke nukuloleka umukusokesga. Icisuma ukuzumike ukuti cili umumwenzu nukulenga Yesu Ukuti akusapule. “Utazumilizya icipyu; pana cikaleta sile imilanzelu. (Masamu 37:8). “Icipyu ukakasi nupya icaononyi.” (Mapinda 27:4). “Cefya icipyu; nupya uwelewele ukusunga ulupato umumwenzu.” (Kasambilizya 7:9). “Fumya icipyu.” (Kolose 3:8).

Antu aingi yakuwe yakakoleka apakuti yaikomelezye aisikulu apakucifa ivintu iviipe nauti icilanduzi, lelo caya “wakwe waini uwapangwa ukufuma ukuusungu wanzaka.” (Malango 32:33). Icilanduzi caya icilyompe ukumwenzu wa maifyo, lelo Leza aliwe akapanika yonsi akacita iviipe. Yesu “Temwa umwina mupalamano wako ndivino waitemwa we mwisikulu.” (Mako 12:31) nupya “Temwa anisi yako.” (Mateo 5:44). Leza watulaya ukwelela ukuponga kwitu konsi kuno twaata, ndicakuti twelela anji pali vino yatutala (Mateo 6:12). Umupasi wankamba ulili nukuilizyanya Leza asyalonda. Ukulondesya kwakuzwisya uwazi ninkondo vyaya umumwenzu wamuntu, alicina umutende ufikepo ufwikine wikwa umumwenzu alino unga elelela.

6. INZOKA yasonuile Eva umucalo ca Edeni nukuputula ulemanu ulyompe na ucuza na Leza. Ciwa wali nu uzuwa ukulu pali Adamu na Eva, lino waweni ukuti intunguluzi apa mpanga nukwikala umu ulemanu usumo na Leza lino yatola

icifulo cakwe. Ukupitila umu uzuwa ciwa wateyanya uku-
gonona, nupya cacitike cin wateinye ukuyacitila umukupalula
ucuza usuma uno yakweti nu umi na Leza. Imyenzo ya uci-
wa nuuzuwa nulunkumbwa ikaonona insansa zya antu yamwi
akwikal ninsansa nupya yakwikala ningo. Uzuwa ukaleta
amelenganyo aipe umumwenzu nu. Konona insansa zya
autu yauze, nupya cikatwala nukukoma. Naci cikacitika Sana
insita zimwi zimwi umu autu amang'ande "Umonsi asisoke-
sya suka lino ali nuzuwa; icilanduzi cakwe cisikwata apaku-
pelela." (Mapinda 6:34). Umu uculuzi nga numuwikazi uli onsi
cikaleta amacuzi nulupato ulutanga londdole Naonvi yakwe
Leza kwene, akakosda, yasimap po nao kwene yasi yakaele
ukuuzuwa ndicakuti Leza waonvya yauze sana ukuyaluta.
Yalinzile ukuya acenjele insita zyons nukuzuziwa nulukundo
ulusanguluke lwakwe Leza luno wapongolwela umumyenzo
ukupitila muli mupasi wamuzilo (Loma 5:5), ndicisivivyo ale
lunvi wao kuli Leza nukukutumikila ala vyononeka ukupitila
umumiyele ya uzuwa.

7. CULA pa akulondolola ameufyo yakuitemwa nukutemwa
impiya iilintampilo yani onsi (1 Timoti 6:10). Ya cula umu
Kongo yakayalola yakulya utunyelele imyanda mpaka iyalepu-
ka nukufwa. Umuntu uwaitemwa asilonda ukuvungulula ikasa
nukwazwa apina ngana aulizye, lelo akaezya inzila zyonsi
izya cumi nizisi zyacumi, ukuti akwate ulonsi wamunonsi.
Yesu umwisikulu wavwanzile ati, "Mutaikekolonganikila mweisi-
kulu ivyuma pano apampanga yapansi, papo pano ivipepelya
ningalawa vikaonona, muno napupu yangatna nukwiya. Lelo
ikolonganikilini ivyuma vinu ukwiwulu, kuno ivipepelya nin-
galawa vitanga onona napupu yatangatama nukwiya. Pano
umwenzu wako umayanga lyonsi kuko ukuli ivyuma vyako."
(Mateo 6:19-21). Akani na aluko lwakwe yapozilwe na amawe
pano watemilwe golide na siluva nivyakuzwala (Yoswa 7).
Yuda Isikalyoti, umulondezi wakwe Yesu waikulike umwisikulu
pano watemilwe impiya izyalenzile ukuti akoope umwene
ciinda. Zisi mpiya izyakwata ui, nanti golide kwene asi nui,
lelo ukutemwa impiya ukwafisama umumwenzu wamuntu.

Amazimbi ya antu aonsi na anaci amikalile yonsi ninko zyonsi

yakaonona uumi wao nu umi wayaliko lwao ukupitila umulondega ukwipe ukwavyuma muli zuwa zuwa ukupitila mukuteya injuka nukulwisya impiya izingi umulwilo lwakwe simbwa ni nfwalasi, navyuzeko. Ukulondesya ukankala ukwaula ukucula kukafwala ukukwiya nukukoma nanti ukukuikoma. Ukutemwa impiya naukaitemwe kwakwata ivyuza ivingi, ivili wakutemwa ukulumbuka nukukwata insambu, limwi zingaya insambu zyakuteka anzo, amaka ya lupiya nukukwata umutitikizya apa yapina; utunguluzi muvilonganilo, nukuya umwike sana amano ukwizina lya kaungwe kacilonganilo ukucila kuli Leza, nukukanya wensi umwana wakwe Leza wiyo unusipe akulonda ukukonka Klistu ukwaula ukwemelela ukwiuvi limwi (Mako 9:38). Yesu watile “mucenjele nukuicingilila mweisikulu ukufuma kuli ukaitemwe onsi; pano umi wamuntu utaela umuwingi wavintu vino wakwata nanti angaya umukankala wamusango ci.” (Luka 12:15). Ilyasi lyamuntu umukankala likalandwa ndivi; “kwali umuntu umukankala insita imwi uwakweti impanga umwali umwali ivilimwa ivisuma. Watamfile ukwelenganya umwisikulu, intakweti napauze apakwika ivilimwa vyane. Uzye namacita uli? Vii alivino namacita; awanga umwisikulu; namaonona intanta zyane nukukula izikulu, munonamaika ivilimwa vyonsi. Lyene nganvwange inti, muntu wisyuko! Watukwata vintu ivisuma vino ungalya imyaka iyingi. Tekumwenzu, lyanga, nukumwa nukuipakizya wemwisikulu. Lelo Leza wamuninyilo ati, muwetewelewe! Uwanda kwene uu namakupoka uumi wako; lyene vyonsivi vino watuitulikila vimasyala ivyakwe weni? Alivino caya kuli yao yonsi akaitulikila ivyuma apalwakwao lelo ala yasi yakankala umumanso yakwe Leza.” (Luka 12:16-21). “Uzye umuntu angalonka cimwi ndicakuti wakwata insi yonsi lelo walovya uumi wakwe? Awe kusi cimwi.” (Mako 8:36). Alicino namunena nati mutasakamala palivino mumalya napali vino mumazwala, ... lelo sakamalini uwene wakwe, nganawe amamupela ivintuvii ... pano umwenzu wako lyonsi umayanga ukuli icuma cako.” (Luka 12:22-34).

8. CIWA, ali isi waufi onsi nupya ali isi wakue yao akatumpoka, aliwe akatukomelezya ukuti waifya nupya aliwe akatungulula umwenzu. Yesu wavwanzile ati, “mwemwe yana

yakweso, ciwa, nupya mukulondela vino so akalonda. Uku-fuma sile apakutampa, wene wali inkomi nupya atatala waya awacumi pano mutaya icumi mundi. Pano wene nga watum-poka, ala akucita umwaela imiyele yakwe; Pano wene uwaufi nupya ali isi wauko.” (Yoani 8:44). Ufi unono wipa waufi ukalamba. Kwaya ufi ukavwangwa, nukalembwa, nganukac-itwa. Muntu musonvi wene uwaufi, pano umucumi akailan-gizya vino ataya. Leza atange atumpoke – nanti umwina Klistu kwene atange atumpoke. (Tito 1:2). “Ndi twalanda, twati, twakwata ulemano nawe, nupya apansita ilimwi kwene tukwikala umu mfinzi, ale tukufumpoka umumazwi nu mumic-itile itu.” (1 Yoani 1:6). Lelo ukunzi ya musumba (iyulu) kuli yakonona nayo yonsi akacita amalele, acende ninkomi nayao yonsi akapepa utuluwi nayao yonsi akatumpwa umumazwi nu mumicitile (Umbwilo 22:15). “Leza wapata kambone akatum-poka ufi ukufuma apauze nukuya apauze.” (Mapinda 6:19).

9. ULUTANDA lukulondolela kampingu uwaya unumwenzu wakwe ala muntu. Paa citi ivikwi, nui, halimwi afwe ukupitila umukutwalilila ukwifya ukumufulo; apafule nupya umuifyo, apakuti utange uipingule umumicitile yauko wikampingu um-wipe insita zimwi angayamya, nintita zimwi angacuziwa. Asy-apela milandu mucifulo cakupela imilandu, nukwelela mucifulo cakupela imilandu. Ungaya ufwe, ungati yaoca nicela icikaye, nupya waponzya ukwelenganya konsi ukupilila umukuponzya utailo, nukuvwila imipasi yaufi nukukonkelezya amasambililo yaviwa, nukuvwa ukuma sambilizyo yao akusalanganila uku-pitila muli yaka tumpoka. (1 Timoti 4:1,2; Ayebulai 10:22).

10. ILINZO LYAKWE Leza likalda vyonsi ivikacitika umwenzu. Kusi nanti cimwi icingafisama ukufuma ukumanso yakwe Leza akwaka, alicino wamanya nukulola amelenganyo amu umfido namapange ya mwenzu. Nanti ukacita ivintu vyako ivipe umumfinzi yausiku, nantu umumusitu, nanti umuciwina icizikisye nanti cingaga kwi, Leza akalda. (Amanso umuviko pe vii yaku zumili zyanya nimildekele yacata oa muntu).

11. INDIMI IZINONO IZYAMOTO izizingulwika umwenzu zikulangizya ulukundo lwakwe Leza ulwa zinguluka umwenzu

wamuntu wamaifyo. Nanti Leza wapata amaifyo watemwa umuntu nupya asilonda imfwa yakwe kaifya, lelo ukuti kaifya azenzuke nga aye nuumi (2 Petulo 3:9). Yesu wizile ukukutula yakaifya. Kukaya uluzango ulukulu cuze umwiwulu ndi kaifya wenga wazenzuka (Luka 15:7). Indimi izinono zikulangizya uwazi wakwe Yesu Klistu, “umwana wamfwele wakwe Leza, akasenda ameifyo yamunsi.” (Yoani 1:29).

12. MALAIKA akwimililako izwi lyakwe Leza. Leza akulonda ukulanda nayao yonsi atumpokwa nupya yasenda ivisendo ivinyome, ivyamaifyo, apakuti yanga zenzuka nukufuma ukumiyela yao iyamaifyo nukuleka uluswepo nu Luku ndo lwakwe Leza lwize, umumyenzo yao.

13. INKUNDA icilangililo cakwe mupasi wamuzilo, namupasi wiyo akalondolola icumi capali Leza apamaifyo napa cilungame, na paupinguzi wakwe Leza (Yoani 15:26). Mupasi wamuzilo paa ali ukunzi ya mwendo. Alange aikale pano amaifyo yakutungulula. Ndicakuti imiyele ya mwendo wako ukoline wacikope ca mwendo uu, lilila uku mwene, muyulile umwendo wako, leka uluswepo lwizwi lyakwe lukozye mwenemo. “Zumila umumwene Yesu, lyene umapusuka.” (Milimo 16:31). Leza akulonda, ee, walaya ukupiliula umwendo wako, nukukapela umwendo upya namelegango apya. (Ezekelo 11:19). Cii calondo lolwa umucikope cakwe cili.

ICIKOPE CAKWE CILI

Icikope cii cikulangizya umwendo ukuzenzuka nukutandika ukulola kuli Leza. Malaika alemile ulupanga, izwi lyakwe Leza, ululi “nuumi naamaka, ulunyoleke ukuluta ulupanga ulwanyolwa koili koili, lukapulwa ukupililila, kuno uumi numupasi vyakomenkoma, kuno ivimpilinsya numumfyonpe vyakomenkana. Likapingula ukulonda na melenganyo yamwendo wa muntu.” (Ayebula 4:12). Izwi lyakwe Loza likaiusya umuntu ukuti “amufyo yakwata icilambu cayako – imfwa.” (Loma 6:23). Nukuti umuntu wansi alafwa lyonga nicilalondelelapo ukupingulwa na Leza.” (Ayebulai 9:27). Incende ukulaya wiyo uwamaifyo na wiyo atataila, amuliyemba akupya numoto nga

2. UMWUNZO UWASINILWA UKUMAIFYO

namaluti.” (Umbwilo 21:8).

UMWENZO UWASINILWA UKUMAIFYO

Ukwikasa lyuze malaika atemile ipanga. Ciicikwiusya kifya ukuti uwanda umwi swensi tulafwa. Umwili witu uno twatemwa sana, uno tukazwika, ukulisya nuku envya uno tukasakamala nga nukwikako amano umuku zanzya muli vino ukalonda nukuluuka, uli nukufwa nukuola, nga ningonye zili nuku onona lino umi witu nu mupas vilikala amanda pe, nuwanda umwi tulimilila ukumanso yakwe Klistu, nukupingulwa naaliwe (2 Kolinto 5:10).

Paa twalola ukuti kaifya wafandika ukwika amano ukumazwi yakwe Leza. Mupasi wamuzilo watandika ukukozya umumwenzu wamfinzi nupya uwamaifyo. Uluswepo lwakwe Leza lwiza umu mwenzu wamuntu nukuzinga vyonsi ivyamfinzi. Lino uluswepo lwiza lwingila, imfinzi ifwikine ukutuka. Amaifyo, atiyalondololwa ukupiti la umunyama izipusane pusane; yafwikine yafumemo. Alicino, wemuno ukuwelenga wemukundwe wane, zumilizya Yesu, uluswepo lwa lwa mumsi, ukwiza umumwenzu wako, nimfuizi nimicitile lipe iyamfinzi vifwikine vyafuma umumwenzu, wakwe ndivino caticilangiziwa umucikope cii. Yesu waywanzile ati, “Nene neli Luswepo lwa mumsi. Wensi uwandandla alaga nulusepo nuluswepo lwa umi nupyo atalatala apite umumfinzi.” (Yoani 8:12). Utalatala ukwanisye ukuzinga amaifyo umumwenzu wako ukuonvya amaka yako wemwisikulu, nanti amano yako, nanti ukuonvya amano ya antu yauze. Inzila iyangupale, iyacumi, yakwe zuwa zuwa nupya ingaomba ningo nupya iliyonga sile, ukuleka Yesu, uluswepo ukwingila nimfinzi, iili amaifyo vifwikine vyafumamo. Umwezi nilanzi nga nintanda vingezya ukwazwilizya ukupela uluswepo lunono umumfinzi yausiku, lelo lino ilanzi lyatunka, lyene imfinzi nu luswepo lwantanda iviponga. Yesu ali lanzi lyaulungami. Lino waite umung’anda yakwe Leza umu Yelusalemu, wazinzile yao yonsi akalanga nu kukala mwenemo. Wapenwile atebulo yakwe yakakaula – yampiya nivilimba vyakwe yao yonsi akazyanga inkunda, ala akuvwanga ati “calembwa umumalembale cati Leza wanzile ati, ing’anda

yane ilamwa ukuti ing'anda yamapepo' lelo mwatimuisangu minga ya ivi." (Mateo 21:13). Umwenzu wako waunwilwe ukuti uye inganda yakwe Leza, ing'anda yakwe Leza Akulonda ukuti aikale mwenemo, leka lye iyausaka, izuzyemo nu luswepo, ulukundo ninsansa. Yesu afizile sile ukukutupusuya ukumaifyo sile, lelo wizile ukuti nupya atusapule nukufumya ukumaka yanaifyo nuteko wayako. "Ndicakuti umwana (Yesu) wakusapuh, lyene ala watusapulwa unu cumi." (Yoani 8:36).

ICIKOPE CAKWE CITATU

Icikope cii cikutulangizya imiyelo – yamwenzu wamuntu umuzenzuke umucumy wiyo akulola ukulu nui wamaifyo yakwe aingi yano Yesu wafwilile apalupanda. Lino ukulola ulupanda luno malaika, nizwi lyakwe Leza vikumulangizya, vikutamoola umwenzu uuli nulanda apamulandu wamaifyo yakwe avule. Lino akulola ulukundo lwakwe Leza ulukulu lulo ulwalangiziwa muli Yesu Klistu, ulise luu ulusungulula umwenzu wakwe, ngukuluta ndiwatandika ukumanya ukuti Yesu Klistu, umwana wakwe Leza, wizile ukukufumya amaifyo aingi akwakwe, lino watemilwe ukumufwila apalupanda.

Icacumi icakuti Yesu wumilwe, azwikwa ningala ya myunga, nukupampamilwa insunga umuminwe yakwe nukungazo zyakwe nukufwila apalupanda apamulandu wamaifyo itu, iciletwa apaswe nupya umukuzika ukumwenzu ukuzenzuka, ukupilula umwenzu nuumi. Lino akuwelenga amazwi yakwe Leza muno angailola umwisikulu ndumucilola, ailuka sana pali vino wali uwakufuma kuli Leza nukukana ela amasunde aciviwa name-lenganyo aulanda nintete, nukulilizika kuli Leza naminsozi nga ninkuuta, Yesu apalamila kunoli. Ulukundo nu mutende wakwe Leza lvingila umumwenzu wakwe ukumanya ukuti "wazi wakwe Yesu, umwana liakwe watuswefya ukumaifyo itu." (1 Yoani 1:7). "Umba umwenzu usuepe munondi, we Leza, nupya ika umupasi upya nupya uwakutontela munondi." (Masamu 51:10). Nupya izwi lyakwe Leza likati, "Natemwa yao akatendela nupya akazenzuka, akangopa nukunguwila." (Ezaya 66:2). Mupasi wamuzilo akalenga amazwi yakwe Yesu ukuya atunguluke kundi; "Koma mwanane umonsi (mwanaci)!

3. UMWENZO UKUZENZUKA

Amaifyo yako yati yeelwa.” ((Mateo 9:2). Lino acili akulola ukulupanda nukuwazi wakwe Yesu uo uwazwile apalupanda, nukuzumila ukuti vyonsi vii vyamucitilwe, lyene atandika uku-looka ukuti icisendo camaifyo casendwa, pano Yesu wapisile mumacuzi yao yano sweswe twalinzile ukukulako; apakuti “apamulandu wamaifyo itu wacisike, wumilwe apa mwandu waui unotwacisile,” apakuti “umwene walesile upaniko uponela pali aliwe.” (Ezaya 53).

Mupasi wamuzilo nulukundo lwakwe Leza lukutungulula umwenzu usanguluke. Lino wataila muli Yesu, ailuka ukuti amaifyo yakwe yeelwa, lyene azana icisininkizyo unumwenzu wakwe ukuti uwazi wakwe Yesu, umwana wakwe Leza uwamuswefya ukufuma ukumiaifyo yonsi (1 Yoani 1:7). Lyene watacininkizya ukuti umuntu wensi uwazumila muli wene atafwa (kumupasi), lelo alakwata umi wape. (Yoani 3:16). “Pano ukupitila muli ulilambo wamfwa yakwe Klistu twasapulwa, alikuti amaifyo yeelwa.” (Efeso 1:7). Ukulenda kwauntunze wamaifyo kwatikufumiziwapo lyene kwiza ukulonda kwakwikalila muli Leza nu mukumuombela “wiyo uwatutemilwe apakutandika.” (1 Yoani 4:19). Mucifulo cakutemwa insi nivya munsu, watemwa Leza mvintu vyakwe Leza.

Umucikope cii, twazana inyama izikwimililako amaifyo, zili lyene ukunzi ya mwenzu wakwe, nanti icakuti ciwa asyalonda ukusya ing’anda yakwe iyampiti, akalolekesya icisila nukulonda akacende apakwingilila nupyukuswilila mwenemo. Acino umwene Yesu akutucinkula ukuti twalola nukupepa; nukanya ciwa apakuti nawe lyene amautuka ukufuma kuli sweswe (Yakobo 4:7).

ICIKOPE CAKWE CINI

Icikope cii cikulanda apa mwina Klilstu wiyo uwazana umutenda umalilike nipusukilo lyape umumfwa yamwene witu nupya katula, Yesu Klistu, nupya asikuitutumwila muli cuze “suka sile umulupanda lwakwe Yesu Klistu mwene witu; ukupitila umulupanda lwakwe insi yonsi ifwe kunotuli, naswe sweswe afwe kuno ili.” (Galatiya 6:14). Yesu wafwile apalu-

panda apakuti naswe kwene tunga “fwa ukumaifyo nukuya nuumi uku ulungami” (1 Petulo 2:24); umwina Klistu umufwe uku vya munsu. Twakonkomeziwa uku “Leka umupasi utungulule uumi witu, nupya tutazanya ivilondwa vya untunze.” (Galatiya 5:16,25).

Ulucesi luno yanyefileko umwene Yesu apacisila cakumuzula Ivizwalo vyakwe icilangiziwa umucikope cii icamwenzu, nimikota ino yamunya mbile ukakasi ukakasi. Ya mupanikile apamaifyo itu alicino “twapozuwa ukupita umumacuzi yakwe.” (Ezaya 53:5). Elodi na asilika yakwe yamutumfize, napacisila cakumunyamba ivikoti, yamuzwisile ingala yamyunga ukumutwe wakwe – umucifulo cakumuzwika ingala yakwe ghide, nukwika akamuti umwikasa iyakwe ndilo - umucifulo cantuwa ya mwene, iyene iyamufukamila nukumutumfya, ala yakuti, “wikale umutende waya ayuda!” Ya muswizile amati nukutela aka muti unuminwe yakwe, nukumumila nako ukumutwe. Apacisila cakumusalula nukumutumfya uui, iyamutungulula ukukumutanika (Mateo 27:27-31).

Kwaya ayingi akaamwa ukuti aina Klistu akapepa, akalya nicimulo camwene, akaimba injimbo ziyakwe Leza ala, umumiatile yao yamaifye alacilansita yakutanika umwana wakwe Leza nakupya (Ayebwa 6:6). “Asi wensi akangama akuti ‘mwene, mwene’ alingila umuwene wamwi yulu, lelo ayao sile akacita vino tata wamwi yulu akalonda ukuti yacita.” (Mateo 7:21-27).

Umucikope cii namotwalo inyambi yalupiya iyali iyakwe Yuda, wiyo uwakoofile Yesu umwene nukumukazya apampiya ziyakwe siluva amakumi yatatu, pano ukutemwa impi ya lwamulemelile umumwenzu nupya alivino welenga nyanga sile. Ulu-kozyo, umunyololo, navyuzeko, vyaonviwe na asilika asenzile Yesu wamunyepwe usiku. Icipendwilo, ivyaon viwanga insita izingi umukusitikana, vyaonvi we na asilika apakusitikana apavyakuzwala vya kwe. “Yasitikine apavyakuzwala vyane nukwanka na aisikulu muno yaelile.” (Masumu 22:18). Yasenzile vyonsi vyakwakwe, lelo umwisikulu wene yamukanyile, iyati “tusikumulonda umuntu wii ukuti ae umwene witu.”

Antu umuwingi yakalonda ukupokelela amapalo. Ukufuma kuli Leza, invula yonsi numusanya onsi, lelo yasilonda ukuipele-sya ukukuombela Leza nga umwene wao nupya ngacinda wao. Uku antu aingi, Leza akalondwa sile umunsita zyanta zi nukuulilwa.

“Ukuonvya isumo, asilika yamutesile umumbazo zyakwe alino papokwene uwazi na manzi ivitika.” (Yoani 19:33-37). Lino nukolwe atacili alamule Petulo wakana Yesu ukuti atanu-manyile, lelo wizile azenzuka nukulila ukwanlanda (Mateo 26:69-75). Uzye ukulanda apaswe uku watupela umwenzu wako kuli Yesu Klistu, ukupitila muli vino ukalanda nu kucita. Nanti uzye uli ninsonyi zyakulenga ukuti auzo yamanye? Yesu wavwanzile wati, “Ndicakuti umuntu wataka apaswe ukuti nene wakwakwe, nani kweni indacita icilicimwi apaman-so yakwe tata uwamwiyulu Lelo ndiumwi wankana apaswe, nani kwene indamukana apaswe apa manso yakwetata uwa mwiylulu.” (Mateo 10:32,33).

Yesu nupya watile, “Wensi asikulonda ukusenda ulupanda nukundondela atalinzite ukuya umutondezi wane.” (Mateo 10:38). Ansansa ayao akazana ukucingililwa umuciliwe, Klistu Yesu!

“Mwamba wampinti njulile,
Leka mfaime munuli;
Luka manzi nuwuzi
Ivyazwile ukufuma uma menzo zyako,
Vimpozye Lili;
Nsangulule nukuntuwe
Ukumunwa yamaisyo.”

ICKOPE CAKWE CISANO

Icikope cii cikalangilila umwenzu uswepe nupya usangaluke uwamuntu uwamaifyo uwatulwa nuusuma nu Luse lwakwe Leza. Watiuya ing’anda yakwe Leza, umucumi, umwakwikala Leza, tata, umwana na mupasi wamuzilo ukulingana um-waela amalayo yamwene Yesu Klistu. “Wensi unantemwa

ULUKUNDO
INSANSA
UMUTENDE
UPAILO
Galatiya 5:22,23

ULUSE
USUMA
UKUTEKU UMWENZO
UKUKEFYA
UKUITUNGULULA

5. ing'anda yakwee leza

alatemwa na masambilizyo yane. Tata alamutemwa, natata nga nani tuliza kundi nukwikala nawe.” (Yoani 14:23). Leza akacindika, ukupala nukukatusya umuntu ukupitila muli, Yesu Klistu. (Luka 1:52).

Umwenzo watiuya ing’anda yakue Leza iyacumi Amaifyo yati yafumamo mucifulo canyama izyamisanjo ipusane pusane ukutu ngululwa na ciwa, isi waufi twalola mupasi wamuzilo, mupasi wacumi. Ukwikala umu mwenzu umucifulo cakuti muye umwaku vyalilwamo amaifyo, umwenzu uwaitiuya usuma, umuti wakuseka – vizao nanti icalo, ukuseka ivizao vyakumupasi, ivili wakwe ulukundo, insansa, umutende, ukuicefya, ukuteka umwenzu, uho, usuma, ucisinka, ukuitungulula navyuze ivili ivya kupokelelwa na Leza nukumuzanya numuntu kwene. (Galatiya 5:23-23). Wataya lyene umusambo – ukuseka ivizao vyamwangazi uwacumi – umwenzu witu Yesu Klistu. Inkama yamuti wakuseka ivizao ukwikala umukulemenkana na Klistu, na Klistu na mazwi yakwe ikale munoli. (Yoani 15:1-10). Pano watazuziwa nukuwatiziwa namupasi wamuzilo, atakwata amaka akucinvizya ivilondwa vyamwili nivilandwa vyakweo, nukukoma (Galatiya 5:24). Mupasi wamuzilo akutungulula umi wakwe, nupya asizanya ivilondwa vya mwili. (Galatiya 5:16). Lyene asiikalila mulivine akulola, vino akuvwa vino akwelenganya, lelo umu utailo – pano “Tukacinvya insi ukupitila umu utailo witu.” (1 Yoani 5:4). Akwikalila umucisininkizyo nu kwene kela nukukomeleziwa ukupitila umukwenekela ukwiza kwakwe Yesu Klistu ukukuli apapipi. Akikalila umu lukundo lwakwe Leza, ulukaikalilila pe.

“Ansansa ayao aswepe umumwenzu, yalalola Leza.” (Mateo 5:8). Mwenzu Davidi, nanti wali umukankala nukua’nywa anisi yakive wamanyile ukuti inkondo ikulu yali umu mwenzu vakia kwene; nupya wilwike ukuti akulonda ivyaumupa si, wapefile ati “umbini umwenzu uswepe munondi, mwe Leza, nukwika Umupasi upya unacuvwilo mununtu.” (Masamu 51:10). Pasi umuntu nanti wenga akaswefya umwenzu wakwe, nanti ukumba umwenzu utakueit ivikwi, suka sile ukupitila umukuzenzuka umucumi nukwiza kidi Leza ndivino Davidi wacisile, ukwenga Leza ukuumba umwenzu uswepe munoli Leza aku

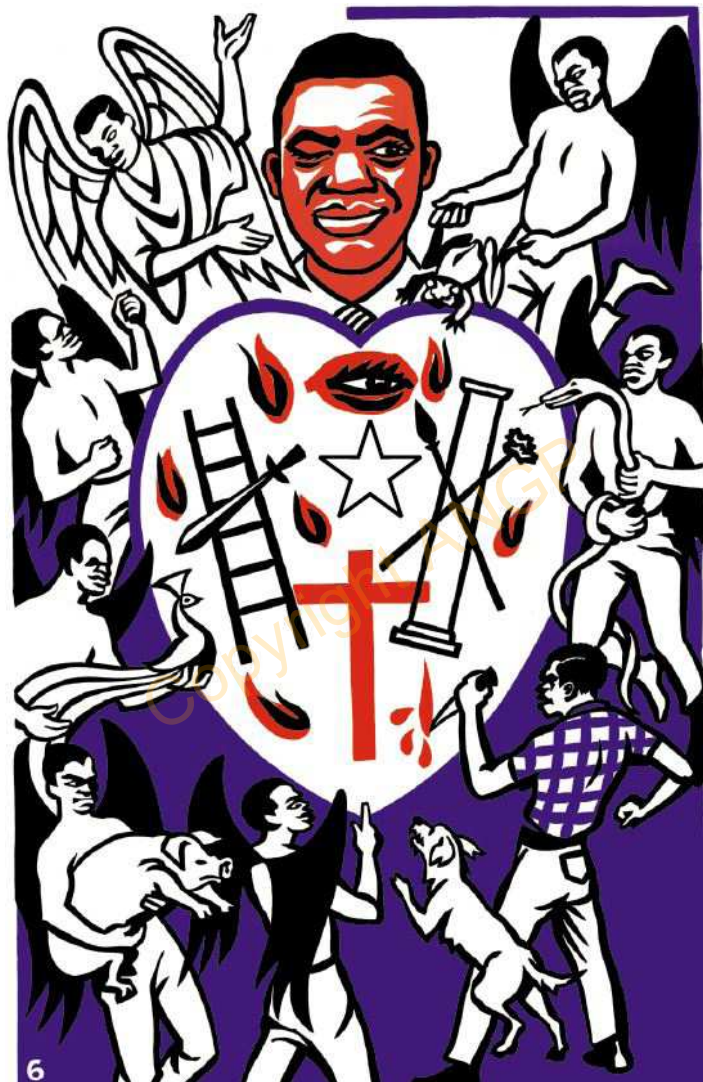
akulondo mvucila icintu icipua umu umi wako. Ukusuma apalepuke, insamu zya usuma wako na malayo yaufi nukucingililwa kutange kulenge umwenzu wako uye – umwakwikala Leza. Akulonda sili ukukwazwa, pano walavile “Ndakanyila amanzi aswepe pali wewe nukukuswefya ukufuma ukutulwi tonsi nakuli vyonsi ivyakukukowe zya. Indakupela umwenzu upya namelenganyo apya. Indafumya umwenzu wako utalame uwiwe, nukukupela umwenzu wacuvwilo. Indika umupasi wane munuli nupya indasininkizya ukuti walondela amasunde yane nukusunga ivipope vino nakupela.” (Ezekozo 36:25-27). Lii ilandwe lya muupangano upya lino Leza watupela ukupitila umu mwana wakwe, Yesu Klistu.

Mucikope cii twalda malaika waldeka nupya. Yamalaika yasontwa uku “cingilila yao yonsi akacindika umwene nuku yapokolola ukuyafumga umunfazi.” (Masamu 34:7; 91:11; Danyeli 6:22; Mateo 2:13; 18:10; Milimo 5:19; 12:7-10).

Na ciwa kwene waloleka umucikope cii, wataimilila umupipi numwenzu, olungati akulonda akacende apakwingilila nupya umung’anda yakwe iyampiti. Apamulandu wakwe cii aano Leza akutucelula ukuti “Twalela, tucenjele! Umwanisi witu, ciwa akululumba wakwe cisama – akululuma, ulonda uwakulya.” (1 Petulo 5:8). Insita izingi akaisangala wakwe malaika waluswepo, nukutunkola ana yakwe Leza ailekelezya umuvyakulonda ivya munsu, ukwezuya, umucenjezi wakwe, ukutumpoka na ana yakwe Leza asdolwe kwene. “Ndicakuti, twamukanya ciwa, alutuka ukufuma kunotuli.” (Yakobo 4:7).

ICKOPE CAKWE MUTANDA

Icikope cii icaulanda icamuntu uwaswilila icisila. Ilinso lyonga lyatandika ukuzyata icikulangizya ukuti watandika ulaukelela nukulala umuwina Klistu wakwe, lino ilinso lyuze likulolekessa nsonyi nsanyi umumbali, nukuleta ulukundo lwa munsu. Uluswepo umukasi lwati luzimongoka, nivikope umumwenzu wakwe vikulangizya ukuti ukuipekanya kwakwe ukwakuculila pamwi naklistu, kwati kucepa nupya asimulungame. Watazingulukwa na matunko yao yano watatmdika akuzumilizya

6. UMWENZO UTUNKWE NUKUPATUKANA

panono panono mucifulo cakuvikanya. Mucifulo cakuvwa ukumazwi yakwe Leza lyene wene akuvwa ukukupandwa kwamano kwakwe ciwa. Atange aipingule, walaimilila ndwii apakasi kanzila zili. Watampa ukucinya ivintu vya mumsi nukuitumpoka ukuti wateniwa Leza. Ulutanda umumwenzu wakwe, kapingu tuakwe, wazimongoka. Ulupanda lusikusendwa ninsansa, lyene lwata ukupokelelwa, icisendo icinyome. Amapepo yakwe, wata ukuyasakamala nukulekelezya imiyele yamwenzu wakwe nupya panono panono wataasya incende yakwe ciwa wiyo akulolelela ukunzi yamwenzu wakwe. Akusansamukila capamwi nantu amaifyo ukuluta ukuya capamwi na ana yakwe Leza acumi pikoko, akwimililako amaifyo yavilumba, watandika ukulonda inzila yakuswililamo nakapya. Limwi watailila ukutwapusukila ukuluse lwakwe Leza ulutupu, lgene waya umwina Klistu uwavilumba. Ukulondesya ukumwa uwengwa kukukonkosya apamulyango nukulonda ukwingila. Limwi cingaya umunsita zimwi zimwi izisuma, alayati capamwi nivyu za vyamaifyo, papo pano akuvwa insonyi zyakwoleka unimiyele, ngu mutonte, nanti wiyo asyaizya nauze, naciwa ala akumunena akuti ukumwasile lyonga pakwene kutange kukonone, nanti ukonona uumi wako uwakumupasi. Amelenganyo asi yaumupasi nivyakulondesya vyatandika ukusokelela. Nalimwi watandika ukuvwa ningo amalyasi yawinyi, nukuletekesya apavikope vya antu alitupu, nukuvwa ninge ukuzanwa apa antu aipe, nukuya ukuvikulwa vyavyangalo, nivyakusekesya ivya mumsi, nukwika umu mwenzu ukupandwa kwamano ukufuma kuli ciwa akumunena ukuti ivyauntunze nupya iifyo lyonga lisilipe sana.

Mucumi, tutanga cikana ndicakuti ivyunyi vyamumpanga ivyaui namelenganyo aipe vikupapuka apamitwe itu, lelo tulaya numulandu ndicakuti twavizumilizya ukututungulula nukuluka ivinsanzo vyaviko umuumenzo itu nukuloda vietina ivipe. Nditwapela ciwa akamunwe konga akanono, ala lyene mumanye ukuti amavutanya ikasa lyonsi, nukutintila umupasi, nuumi ukukononeka kwape. Acino ukucelula kwacumi kwakwe Leza kuli sweswe, akuti tufuntuke ukufuma kuli vikalonda ance nupya tutacina namaifyo, nanti yangizila umunzila cii. Simwilila kuli Yesu kacingilila nupya kapokolola.

Umonsu akuloleka umucikope akutota umwenzu nakalisumo, icilangililo cakwe yao akatumfya nukukanya uwina Klistu. Nindimi zyao izyauyi nimilomo yao iyakutumiya yakatota nukucisa imyenzu yaina Klistu – ukuzanza kuno umwenzu uwankanikane pakasi utange upusuke. Akatandika ukoopa antu ukuluta Leza napamulandu wantete pali vino antu yamalanda nukucita, akaya umuzya wa antu, nukufuma kuli Leza, nukusokesya ivyailangizya ivisikulu umunsita izipe nizya kulana kwata vino yakulonda, nukupatikizya ukwingila. Inzoka iyo iyauzuwa nupya iyipe, ikaloleka lino auze yakuomba ningo nukulunduluka, ilasokelela ukwaula ukucelula, nupya ndi yapelwa akasita kanono, ilayula iciseko calupato nivilumba.

Cisicitale ukuti ulukundo lwa mpiya ukusokelela umumyenzu suka sile tuvwila ukucelula kwamwane witu Yesu linwati “mwalola nu kupepa apakuti mutaponla umumatunko.” (Mateo 26:41). Wiyo wensi akulola kwati aimi ningo acenjele apakuti atapona (1 Kolinto 10:12). Tufwikine twa zwala ivyanzo vino Leza watupela, apakulyene tungimilila nukulwisya imingalato yakwe ciwa (Efeso 6:11-18).

ICIKOPE CAKWE CINI MBALI

Icikope cii cikusokolola imiyele ya mwenze wa muntu uswilele icisila, wiyo uno apansita imwi waonjizye uwila wamwigulu nuluswepo lwakwe Leza nukupokelela icankanyo cakwe mpasi wamuzilo, watasya utailo (Ayebulai 6:4). Nupya kwene cikulangizya imiyele yamwenzu wamuntu atatala wazenzuka ukumaifyo yakwe nanti ukupela uumi wakwe kuli Leza, nanti anjala icumi camazwi ilandwe lisuma, ilikaamwe likuti “ilandwe lisuma”, lyapelwa nukusokololwa vundi. Umuntu umutalame lino Leza akulanda nawe, amaya iciyeyeye nanti ngala akwezya ukuipindulula umwisikulu.

Yesu umwisikulu walondolwile imiyele ya muntu umuswilile icisila watile, “lino umupasi wankota wafuma umumuntu, ukaya umulwanga ala ukulonda incende apakupuzila. Ndi utazanyile incende lyene uulanda uti, ‘namaswilila ukung’anda yane lyene uuswilila nukuzana ing’anda iyausaka nupya iswepe.

7. UMWENZO USWILILE ICISILA NANTI UTALAWE

Lyene uupita iuya uweta imipasi nayuze cinimbali iipisye ukuuluta ngalyene liza ikala mwenemo. Lyene Uno cacitika, umuntu wiyo imiyele yakwe iipisya ukuluta vino wali opakutandika.” (Luka 11:24-26). “Ivyacitika kuno yali cikulangizya vino amapinda acumi; ‘Simbwa akaswilila ukumalusi yakwe, na kapoli wiyo uno yati yafula akaswila ukukuikanda umumapa.’” (2 Petulo 2:22).

Amalembelo ya yakulanda apaswe imiyele ya muntu uwaswilila icisila nanti umwenzu wa muntu uwaimaifyo atezenzuka. Amaifyo umuucenjezi wayako iyawela ukukwikala nukutungulula umwenzu. Nicata cakwe kwene cikulangizya, umunzila imwi, imiyele ya mwenzu wakwe. Mupasi wamuzilu, inkunda ifuke yapatikiziwa ukufuma umu mwenzu, pano iifyo na mupasi wamuzilo vitange vikale pamwi. Citange cicitike ukuti umwenzu ungaya ing’anda yauwe Leza nupya apansita iliimwi kwene muye umwakwikala ciwa. Malaika, izwilyaku Leza, vilinzile vyafumamo nuulanda, ala vicili vikulolekesya icisila, alavikwenekela ukuti limwi angazenzuka wamwana muponge, wiyo “uwalonganga ukuti angalya amakapa yakwe cilemba yano ya kapoli yalyanga, lelo pasi natita umwi uwamupezile ivyakulya. Apacisila wizile aiusya nga avwanga ati, ‘namakatuka nukuswilila kuli tata inkamunene inti, Tata nifya kuli Leza nga nakuli wewe kwene. Citaine ukwamwa ngu mwana wako.’” (Luka 15:16-20). Isi lino walda umwana ali nu ulanda, amuyelela uluse nukumupokelela ninsansa. Umwenzu umucikope cii usikulangizya ivilangililo vyakuzenzuka kwacumi, kusi kupiliukila kuli Leza, kusi kulondelezya kwakwelelwa apangazo zyakwe Yesu. Kampingu wakwe alikwati watapya nicela icikae nukuzimiwa. Ali na amatwe lelo atange auvwe ukupapata kwakwe Yesu. Ali namanso lelo asikulola iciwina icisinampela inakuzimo icaticiyulika apangazo zyakwe. Asi umwa ninsonyi zyakwikalilila umumaifyo yakwe. Ciwa wiza ukukutungululo umwenzu wakwe nupya atenzi wa mwene apacilimba. Icingacitika icakuti angailumba ukunzi kwati umoldoke nupya umucindikwe, nimilolekele iyaukapepa, wilindi lino yakalaya “ikaloleka ningo ukunzi lelo umuuzasi lyazula amafupa nicola iciole.” (Mateo 23:27).

Isi waufi wazuzya umungikala mupasi wacumi. Inyama yonsi, iifyo iyonsi likapitila pamwi numupasi wankota nu mupasi uwipe uuzuzya umwenzu wakwe. Nant angala akwezuya ukuitula umweneco ukukuifumwa ukukucuziwa ukwipe, lelo vikamulemelala. “Wiyu wensi asiyela amasunde yakwe mose alakomwa ukwaula uluse lino wazanwa numulandu umukusinilwa nayakambone yaili nanti ukuluta. Lyene cilaya uli ukumuntu wiyu akusula umwana wakwe Leza? akalola uwazi wakwe Yesu ungati uwasile sile uwacipangano uwamufuzile ukumaifyo? Wiyu akutuka umupasi waluse? Tala elenganya ukulu waupaniko wakwe vino waya!” (Ayebulai 10:28,29 2 Petulo 2:1-14).

Icikope cii ndicingalandolola imiyele yamwenzu wako cuza wane, lilila kuli Leza ukwaula ukusumba insita, ukufuma apansi ya mwenzu wako. “Anga omba ilelo ndivino akaomba amanda pe, ukutula yonsi yao akaiza kuli Leza ukupitila muli aliwe.” (Ayebulai 7:25). Nupya akulonda ukwelela amaifyo yako yonsi, ndi cakuti walapila umucumi. Angalesye ciwa niviwa vyuze vyonsi, nukuvifumya umumwenzu wako, ndi cakuti sile ukulonda ukuti acite vivyo. Iza ndivino wakwe tembwe wizile kuli Yesu nukuti, “Ndicakuti ukulonda ungan-swefya.’ Yesu wazuziwe na mizu, atambalika ikasa amulema. ‘Inkulonda,’ Yesu aasuka. ‘Swefiwa!’” (Mako 1:40,41). Lelo ndiwatwalilila ukutalama, nukutemwa imfinzi ukuluta uluswepo, ale kusi kwenekela, ukwazwiliziwa, pano watusola imfwa mucifulo caumi – “Amaifyo yakwata icilambu – imfwa.” (Loma 6:23).

ICKOPE CAKWE CINANI

Paa twazana uwamaifyo umutalame akutele zyoka ukusolola ukukonka Klistu, akuya ukumfwa, umwili wakwe ungazuziwa nukuwaika numupasi wakwe uzile intete zyamfwa. Imfwa (Imisakalala ya mafupa) yati iiza umukupumikizya apa nsita isikulondwa. Amalila yaufi amaifyo vyati viponga, ali nui nao wakulisya namalipilo ya maifyo nayo yaloleka. Lyene ukuwaiva kwakuzimo kwabeke kundi. Nanti lyene ungalonda ukupapa, wazana ukuti atangananzanyana na Leza wiyu wino wa-

8. UPINGUZI WAKWE KAIFYA

kanyile ulukundo lwakwe aponsita ntali. Ivyuza vikuvwa intete ukwimilila apipi numusanzi wakwe, namazwi yaukomelezyo waufi yatamwazua foo apansita ii. Nivyuma vyakwe vitanga mwazwa ukutantalizya uumi wakwe, nanti ukupususya umupasi wakwe, nanti ukucefya ukuwaika kwa mupasi wakwe. Wazana ukuti citanga citwa ukwika amono pali Leza pano ciwa atanga mupela akasita kakucita vivyo.

Ivintu vyonsi vino watemilwe nu kwikalilamo, vyaloleka kwati vikumutumfya nanti asimutailwe nalimwi atapusuka simapepo wakwe, nanti intunguluzi yuvi itange imwazwe apakasita kaa, pano wasuzile ulukundo lwakwe Leza mupya alimupinguzi. Lyene watandika ukwiusya ukuti “Icakoofya ukuponela umumakasa yakwe Leza uwaumi.” (Ayebalai 10:31). Wenekelanga ukuti angapela uumi wakwe kuli Leza lino wakwata akasita, nanti apamusanzi wakwe uwumfwa, lyene wata celwa. Antu amazimbi na mazimbi yafwila umukupumikiziwa, ukwaula akasita kakupilu kila kuli Leza apa masanzi yao akufwa. Icisuma ukupiliukila kuli Leza lino acili apip. Mucifulo cakuvwa amazwi aukomelezyo nuupususyo wakwe Leza, wi kiifya akufwa uwakanyile uwelezi wakwe Leza nu lukundo lwakwe umuwikazi wakwe lyene, atacivwa izwi lyaupinguzi wakwe, umutuzi uno wakanyile alakuti “fuma palinene uli umulutipu lwakwe Leza ! Yanga ukumoto wape uwapekanyiziwa ciwa naya malaika yakwe !” (Mateo 25:41). “Umuntu wensi alinzile ukufwa lyonga, nicolondelelapo upinguzi wakwe Leza.” (Ayebalai 9:27).

ICKOPE CAKWE FUNDIMBALI

Icikope cii cikwimililako umwina Klistu umwimilila ningo umuutailo nukucinvya ukucuzika konsi ukwamezyo namatunko lino akwaziwa umumasansa yonsi, wimilila ndi nukulemelela mpaka ukumpelele kezyo, ukucinvya ukupilila muli Yesu Klistu. Atingila umulwilo lwa wina Klistu sile, lelo ukumilila mumukwene, akusimula nukuzizimizya, “nukusonta amanso yakwe pali Yesu, wiye uno utailo witu wimililapo ukufuma apa utandiko mpaka napakupelelekezya.” (Ayebulai 12:1,2).

Ciwa nimipasi yonsi iyankota ikazinguluka umwenzu ulaile,

ala ikwezya ukwaula ukutungulula umwana wakwe Leza Um-unzila izipe. Icilumba nukutemwa impiga uzelele, navyuzeko, navyo kwene vikwimililako. Mucifulo ca Nangu lyene paa twalola Punda, umunsita izingi iifyo likaizila kunotuli umunzila yuze, nukuifisa umumilolekele nanti izina. Lelo umwina Klistu umwiuke wamanya ukuti iifyo ndillizila nanti umumilolekele ya mipepete, nanti wakwe malaika waluswepo, pano amazwi yakwe Leza na mupasi wamuzilo vikamutungulula ukucumi. Umuntu, alemile ulwako lwako waini ukwikasa lyonga, nukucina akuzinguluka umwina Klistu nukwezya ukumutunka nivya malila ya munsu. Lelo visi nintazi uku mwina Klistu um-uipelesye, pano wene wifwila pamwi na Klistu ukulozya pali vyonsi ivyamalila ya pansu. Umuntu wakwe cilli mucikope ciu akutota umwina Klistu nakalisumo. Intusi, ukwambo, imitunifyo ukupitila umuantu atazumila – ninsita izingi ukupitila muli yao akwamwa ukuti aina Klistu – ala lyonsi yakutotola umwenzu wamuntu umuzumile. Lelo asi sakamala pali vino antu yakwanda lelo akasakamala pali vino Leza akwanda. Akaiusya amazwi yakwe Yesu. “Wewe musyuke ndi antu yakutuka nu kukucuzya nukulanda ivintu iviipe ivyaufi pali we we apa mulandu wakuti we we mulondezi wane. Sansamuka nukuzanga, pano uli nicilambu icikuli ukwiulu.” (Mateo 5:11,12).

Imiyele itu iya maifyo na ciwa vikwezya lyonsi namaka ukupatula umwina Klistu ukumufumya ukulukundu lwakwe Leza. Lelo umukusekelela numuku samilila pali Leza angalanda umucumi ati “Aweni lyene augampatula ukulukundo lwakwe Klistu? Uzye Intazi, nanti ukucula nanti uku zunyiwa nanti inzala nanti icipowe nanti uzanzo nanti imfwa?” (Loma 8:35). “Awe muli vyonsi vi tuvveti ucinvyo umalilike muli wiyo uwatutemilwe!” (Loma 8:37). Apakuti twati tuzwala ivilwilo vyonsi vyakwe Leza, ali namaka yakukanya ukuzanza kwakwe ciwa, lino uwanda uwipe wiza, napali. Sila caculwisya mpaka ukumpela, lelo ala umu zyansye muli Yesu Klistu, wiyo uwacinvizye amatunko yonsi na mezyo apakuti ukupitila mwaliwe tungacinvyo nukupokelela ingala yal mbi iyo itatala ifusuke ukuengesa kwaiko. (Efeso 6:10-18; 1 Petulo 5:4).

ULUTANDA lwakwe kampingu wakwe uluswepe nupya ul-

wake. Umwenzu wakwe uzwesiu utailo namupasi wamuzilo. Malaika, ngi zwi lyakwe Leza, likumwiusya apa mapalo yano apelwa kuli yao akacinvy mpaka nukumpela. “Vuli yao acinvya indayapela mana uno nafisa. Nupya indapela cila muntu iwe litiswe papo pano pala lembwa izina ilipya.” Kuli yao yonsi acinvy, nukutwalilila ukufika nukumpetetekezyo nukucita vino nkalonda, Indayapela amaka aliyamwi neliyano napokelela ukufuma kuli Tata. “Kuli yao yonsi alacinvy indayapela insambu zyakulya ukumuti ivizao vya mucalo cakwe Leza.” “Yao yonsi alacinvy yatala fwa imfwa yakwe cilii yao yonsi alacinya yalazwala wakwe vii ivitiswa nupya intalafumya amazina yao umwi buuku lyaumi. Apamanso yakwe tata naya malaika yakwe indanwanga apaswe ukuti akwane.” “Wiyo uwacinvy indamucita ukuya ulucesi umung’anda yakwe Leza wane, nupya atalatala afumemo.” “Yao yonsi alaciny yalikala apapipi nani apacilimba, ndivino naciny nukwikala apapipi na Tata apacilimba cakwe.” (Umbwilo 2:7,11,17,26; 3:5,12,21).

INYAMBI YALUPIYA IYULIKE ikulangizya ukuti usi mwenzu wakwe utupu lelo nulupiya kwene vyapelwa kuli Leza. Mucifulo cakonona ulupiya lwakwe, akwazwilizya apina, akapela nicapikumi (icapikumi pali vino akuzana) namawila nanti vyonsi vino wakwata kuli Leza, ukululumbi lwakwe Leza.

UMUKATE NINSWI vikusontelela ukuti umi uno akaikala uswepe nupya akatungulula umi wakwe. Asionona uumi wakwe ukupitila umu ukolesi nanti ukulya ivyakulya ivikowe. (Milimo 15:20). Asionona ulupiya lwakwe umwili wakwe (uli ing’anda yakwe Leza), umukulya nuku peepa fwaka umumusango ulionsi, nupya asionvya imilembo ikakola nanti ikaonona, lelo akalya ivyakulya ivisanguluke, ivisuma, nivyakwinya. Umwenzu wakwe watiuya ing’anda yamapepo. Avalongana numukozya numucinzi, umunsita zyonisi, nupya muli vyonsi. Watemwa ipopo, mung’anda yakwe Leza nanti nuluko lwakwe, nanti umumputule wakwe, pano wamanya ukuti ukuti umwina Klistu atange aikale ukwanla ukulanzanya na Leza umwiwepo.

IBUUKU ILIYULIKE likulangilila ndivino amazwi yakwe Leza ayulike kunoli nupya akayawelenga nukulya sambilila cila-

wanda, ukuzanamo amamo na amaka, uumi nuluswepo, nuukankala utange upendwe mwenemo. Yati yaya uluswepo lwalamutung ulula nu lupanga lulo luno akacinvizya ciwa lcilyo cakwe cakwe cilawanda ica mwenzu wakwe, amanzi akumala ulusala lwakwe, nukufula ukuswefya umwili wakwe, nupya icilola cino akailda umwisikulu.

Watemwa ukusenda ulupanda lwakwe, pano wamanya ukuti kutalaya icilambu ukwalila ulupanda. Pano wamanya ukuti wazyukwike pamwi na Klistu apakuti angikalo uumi upya, wika amanso yakwe apavintu vyamwiwulu, ukwika amano ukuvyakiwiyulu ukuluta vi vya pano pañsi. (Colo. 3:1-2). Umuiteyanye ukukomenlanya Leza, nupya akoline akamuti akamela umunbali ya luzi; ukaseka ivizao apansita ilingane (Masamu 1:3); wamusambo wamutingi uwineco kwene, ukasekesya ivizao. Asiopa imfwa, apamulandu walukundo lwakwe Leza, luno wapo kelela ukupitila muli mupasi wanuzilo, wazwa umumwenzu wakwe.

ICIKOPE ICALENGA IKUMI

Yesu watile, “Nene indi ututuluko nuumi, wensi uwantaila, atalafwa; nanti wensi ali nuumi ndiwantaila atalafwa.” (Yoani 11:25,26). “Wensi akuvwa amazwi yane nukutaila wino uwan-tamile alaya nuumi wape. Atalapingulwa, lelo wafuma umumfwa wingila umuumi.” (Yoani 5:24). Imfwa isipela intete nanti upaniko ukumwina Klistu. “Imfwa yati yononwa; ukucinvya a ukumalilike! Wemfwa we ngukucinvya kwako kulikwi? Nga amaka yako akucisa yali kwi? Ukutaizya kuli Leza akapela ukucinvya ukupitila muli Yesu Klistu!” (1 Kolinto 15:54-57).

Umuntu akaikala nukupitila pamwi na Leza asiopa imfwa. Lino insita yafika iyakuti afwe, alapita nuluzango, wakwe vino Paulo umusole wataka, “Inkulondesya sana ukusya uwikazi uno nukuya ya pamwi na Klistu, icili icintu icisuma sana.” (Filipo 1:23).

Umwina Klistu akalondesya ukuyalola icata cakwe Yesu, wamufwilile nukulipila amalipilo yamaifyo apalupanda. Mupasi

10. UKUSWILILA UMULULUMBI

wamuzilo nawe akamwiusya apamazwi yakwe Yesu, “Uta-sakamala nanti ukuvulungana. Taila muli Leza taila na mulinene kwene. Mwaya imuputule lingi umu ng’anda yakwe tata ... Indawela nemweneco nukwiza musenda apakuti kuno ndi akuno namwe muce muye.” (Yoani 14:1-4). “Vino umwi ataweni nanti ukuvwa, vino nanti umwi welenginye ukuti cingacitika, ali cintu cino Leza wapekanyizizya yao amutemwa.” (1 Kolinto 2:9). Potaya ululimi apampanga yapansi ulungalon-dolola nanti uvutaka usuma wa musumba wakwi yuiu uwape kanyiziwa kuli yao akapita umuntu ampulo zya mwene Yesu Klistu pano apa mpanga yapansi.

Umucifulo camisakalala iyakoofya (imfwa), malaika nanti umutumwa na Leza waloleka umucikope cii icakupelelekezya. Ukulolela ukusenda umupasi ukuswilizya kuli Leza. Uumi nu mupasi vyapopololwa ukufuma umucifungo camwili ukola, nukuswilila ukupitila apamulyango uyulike uwakwiyulu kuli Yesu uwamutemwa nupya uwamufwilile apalupanda. Ukupokelelwa kwansansa kukumulolela apacinso cakwe Leza kuko kuno amalamukwa nu mwene nacinda na amazwi yaa akuwanzya, “mwaombeni, wemuanvi umusuma nupya uwacisinka ... ingila nukupelwa insansa zyane!” (Mateo 25:21). Ciwa asi na amaka pali aliwe nupya, pano “Umupina wasenzilwe na malaika nukwixala apacisao cakwe Ablamu apa malila umwigulu.” (Luka 16:22). “Lyene nuvwile izwi ukufuma umwiyulu likuti, ‘Lemba vi: Ansansa ayao yano ukufuma pali ndakai yafwa umulilimo wamwene’, Ee icacumi.’” Avino mupasi aasuka. “Yalapuza ukufuma ukukuomba kwao, Pano imilimo yao ikuyalondela.” (Umbwilo 14:13).

USINKOZI WAKUSYALIKIZYP

Kawelenga mukundwe, si Leza akwazwe upele umwenzu wako kuli wiyo uwakutemwa, pane akulanela kuli wewe likua akuti “piliukila kuli nene nu mwenzu wako onsi.” (Malango 30:2). Pela Yesu umwenzu wako utonte, uzewane, uwaike, nawe amakupela umwenzu upya namano apya. Utatumpokwa nu mwenzu wako uo uwa ucenjezi nanti ukulonda kwauko, pano “Umumwenzu wamuntu mukafuma ivipe vyonsi ivika-

tungulula ukukucita ivya uzelele ...” (Mako 7:21). Fuma uku-
maifyo nukulemelela ukuvintu ivisuma, “pano amaifyo yakwata
amalipilo – imfwa; Lelo uwila wakwe Leza uumi wape muli
Yesu Klistu umwene witu.” (Loma 6:23).

Nawe wemuno wapela uumi wako kuli Leza, “samilila uku-
mazwi yacumi yano nakusambilizye, ngicilangililo cakukonka,
nukwikalilila umu utailo numulukundo luno twakwala umuku-
lemenkana na Klistu Yesu.” (2 Timoti 1:13). Icalenzele Paulo
alembe muli 2 Timoti 1:12, “Namanya wiyo uno nafaila,
nupya nasininkizya ukuti ali naamaka akusunga umutende
mpaka nuwanda uno wampela.” Ukule umuutailo muli Leza,
uwapapela umu maka yakwe mupasi wa muzilo, Uisunge
wemwisikulu umulukundo lwakwe Leza, nukwika amanso
yako pali Yesu, inzila, icumi nu umi, umwene witu alawela
zuwa lekukusenda ana yakwe – “umwene wayene nupya
umusambazi waya sambazi.” (1 Timoti 6:15).

“Kuli wiyo uwakwata amaka akukusunga apakuti utapona,
nukukuleta uwaulaumulandu nupya uwansansa uku manso
ualulumbi lwakwe – kuli Leza wengasile kapususya witu, uku-
pitila muli Yesu Klistu umwene witu, kuye ululumbi, amaka,
ukulu nu utunguluzi, ukufuma umunkulo zyonsi izyampiti,
nizyandakai nga namanda pe na pe Ameni.” (Yuda 24,25).

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, tablettes, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialetos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc.). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratuitamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations
Une Mission de litterature evangelique financee de dons
Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)